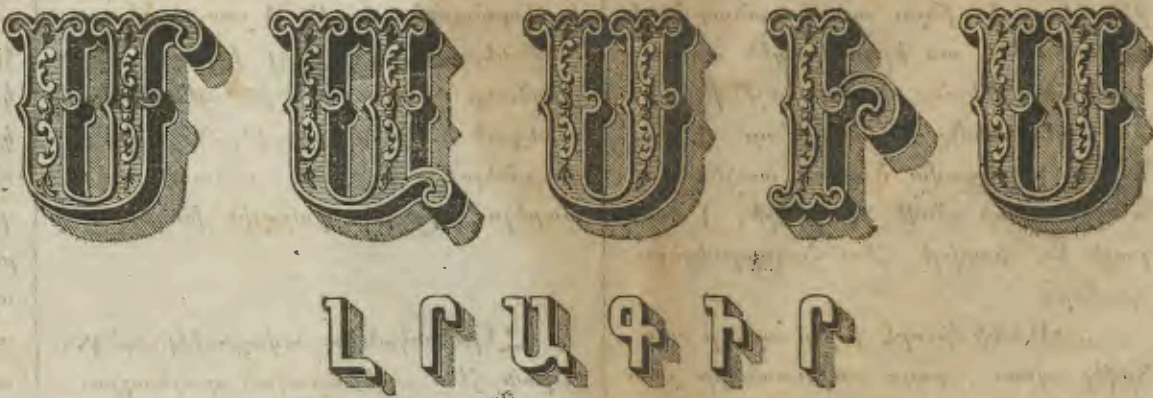




Տարեկան գինն է . . . 120 դր.
Վեցամսեայ " . . . 65 "
Եռամսեայ " . . . 35 "
Ի՞նչ ծանուցումը տողին 40 վարա է :
Պատրաստված թերթերը կանխիկ են :
Ստորագրուած թերթերը ամեն ամսոյն 1 րէն
եւ 16 րէն կը սկսին :

Գործը երկու անգամ քաղցրեցուն ծամբուն
ծախքը ամեն մէկ թիւին համար 20
վարա է :
Կարգադրուած թերթերու համար կամ որ
եւ ինչ գրուած թիւն : Խմբագրին պիտի
ուղարկուի : Եւ ամեն ծամբուն ծախք
քաղցրեցուն վարա է :

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 20 ՅՈՒՆԻՍԿԱՐ

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ

Սկիզբնայի դեպքանական ժողովին
խօսակցութիւններուն վրայ գերմանական
լրագիրներուն տուած տեղեկութիւնները
անորոշ եւ հակասական են : Գրանցփոր-
թի Ս. Մ. Բ. լրագիրը կը հաստա-
տէ թէ, Վաղդից ու Լեւոնդից գեապան-
ները խաղաղական խօսակցութիւն ընե-
լու համար պէտք եղած իշխանութիւն
ները ընդունել են իրենց կառավարու-
թիւններէն : Եւ լրագիրն խօսքին նա-
յելով, Բրուսիոյ տէրութիւնը գերեզմ-
բեր 2 րէն Լեւոնդից, Վաղդից եւ Լեւ-
ոնդից տէրութիւնաց մէջ եղած դաշնադ-
րութիւնը ընդունել է : Բայց Ս. Մ. Բ. լրագիրն
խօսքին նայելով, աս լուրը
ամենեւին հիմ չունի, եւ գեապանական
ժողովը մնաւոր համար Բրուսիոյ տե-
րութեան Ս. Մ. Բ. նաորդ գեապանին ը-
լած ջանքը չէ յաջողեր :

Սի միայն ուշադրութեան արժանի
լուր կը համարվի Ս. Մ. Բ. լրագրի գրաւոր
տեղեկութիւնները յունական 3/15 թուով
Լեւոնդից կայսեր խրկած պատգամա-
ւորութիւնը, որուն Ս. կայսրը պատ-
ուաւոր ընդունելութիւն ընելով մօտ օ-
րերս խաղաղութիւն հաստատելուն մեծ
յոյս ունենալը յայտնել է :

Եւստե ամենայնիւ, Վաղդից ու
Լեւոնդից գրեթէ բոլոր լրագիրները եւ
քանի մը Գերմանական լրագիրներ Ռու-
սիոյ անբաւ պատրաստութիւններուն նա-
յելով, չեն վստահիր անոր խաղաղական
յայտարարութիւններուն : Ընկեր կը ընեն
թէ, Գերմանացի կայսրը վախճալով իր
Ավստրիոյ դաշնակից զորաց բանակնե-
րուն հետզհետեւ աւելցած զօրութեանը
չկրնայով զիմանալ անոնց ձեռք իջնայ,
յուսակցել է որ գերմանական խօսակցու-
թեանց բացակայով զինադադարում կը-
լայ, մինչեւ որ ինքը ներքի բոլոր զօրու-
թիւնը Վրոնթ թափելով դաշնակից բա-
նակները զարկելու փորձ փորձէ : Ամենք
այ կը ընեն թէ, ժամանակ վատարկելով
Լեւոնդից սահմանադրութիւնը մեծ զօ-
րութիւն գումարել կուզէ Ս. Մ. Բ. լրագրու-
թի կառավարութեան վրայ ծանրանա-
լու եւ Բրուսիոյ զոգոջուն քաղաքակա-
նութիւնը քաջաւերելու :

Եւ անտուգութիւնները ի հարկէ
քիչ ժամանակէն պիտի վարդապետեն
Ս. Մ. Բ. լրագրի գեապանական ժողովին խօ-
սակցութիւնները որոշ կերպարանք մը
առնեն :

Վաղդից ու Լեւոնդից մէջ զինուորա-
կան պատրաստութիւններ վարկեան մը
չեն դադարած : զօրաց զինուորս պաշա-
րի յու գարկումները կարգէ, զորս եւ ան-

դով ու զարմանալի փութով կը շարու-
նակին :

Վաղդից լրագիրը ծանուցիւր որ,
Լեւոնդից Վաղդից եւ Լեւոնդից տէրու-
թիւնները Ռուսիոյ կառավարութեան
առաջարկած չորս երաշխաւորութեան
պայմաններուն իմաստը ճշգրտով՝ գեկ-
տեմբեր 28 րէն Ս. Մ. Բ. լրագիրը եւ
րուսիոյ տէրութիւնը ձեռքը նախորդում
մը ստորագրել են, որուն նայելով Ռու-
սիոյ կառավարութիւնը յանձնառու եղել
է նոյն չորս պայմաններն ընդունելու :

Վաղդիցի Տեղ. լրագիրը հետեւ-
եալ մանրամասն տեղեկութիւնները կու-
տայ աս նախորդման վրայ :

“Դանուրի բերաններուն ազատ ըլ-
լալուն նկատմամբ՝ գերմաններ 28 րէն նա-
խորդումը կ'ընէ թէ, հինգ մեծ տէրու-
թեանց կողմէն ժողով մը պիտի կազմվի,
որուն իշխանութիւնն ու պաշտօնը գեա-
պանական խօսակցութեանց ժամանակը
պիտի որոշվին : Իսկ 1841 րէն դաշնադ-
րութիւնը եւ րուսական հաստատակցու-
թեան շահաւոր կերպով փոփոխելու վը-
րայօք՝ նախորդումը կ'ընէ թէ, աս հա-
ւաստակցութիւնը շփոթեցաւ Ռու-
սիոյ ձեռք բերած Դանուր-Բեռլին ոչ մի-
այն 1841 րէն դաշնադրութեանը ձեռք,
այլ անկէ առաջ հաստատված քանի մը
դաշնադրութիւններուն միջոցաւ : Եւ ան-
մեն դաշնադրութիւնները պիտի խախ-
տեն : Եւ ծովն ազատ պիտի ըլլայ : Բայց
հինգ տէրութեանց ամեն մէկուն հոն
ունենալիք կամ պահելիք նաւական զօ-
րութիւնը պիտի որոշվի այն հաստա-
րութեան սկզբամբ՝ որ աս նիւթի վրայ
ըլլալիք ապագայ պայմանագրութեանց
հիմ պիտի ըլլայ : Գերմաններ 28 րէն նա-
խորդումը կ'ընէ նաեւ թէ, երբ դաշ-
նակից տէրութիւնները գիտաւորութիւն
չունեն Ռուսիոյ կայսերութեան հողին
ամբողջութեանը վնասելու եւ հետեւա-
բար իր գաւառներէն մէկը ձեռքէն առ-
նելու : Եւստե ամենայնիւ՝ երբ դաշնա-
կից տէրութիւնները իրենց իրաւունք կը
պահեն պատրաստվին իրողութիւններէն
յուսած զարկը ամեն առաւելութիւննե-
րէն օգուտ քաղելու՝ երբոր պէտք ըլլայ
որոշել Ս. Մ. Բ. լրագրից պատահաւոր
Ռուսիոյ ունենալիք զինուորական եւ ծով-
ային հաստատութեանց կարեւորու-
թիւնն ու ընդարձակութիւնը :

Օգոստոս 8 րէն ծանուցադրին չորս
պայմաններուն առաջինը՝ Ս. Մ. Բ. լրագրի
Մոսկովայի եւ Վերմիայի իշխանու-
թեանց վրայ Ռուսիոյ բանակցութեան պաշտ-
պանութեանը կը վերաբերի : Եւստե
պանութիւնը պէտք է դադարի : Օգոս-
տոս 8 րէն ծանուցադրին բերանք աս մա-
սին անանկ որոշ ու բացայայտ է որ,

գերմաններ 28 րէն նախորդումը բան մը
չկրնաւ աւելցնել անոր վրայ : Բայց աս
նախորդումը չորրորդ պայմանին վրայ
կը խօսի : Եւստե ամենայնիւ նախաւորէ՝ այն
յուսակցութեան պաշտպանութեան իրաւունքը
խախտել, որն որ Ռուսիոյ բանակցութեան
կողմէն Ս. Մ. Բ. լրագրի յանձնարարաւ հա-
տակցութեան վրայ : Բայց այն դաշնադ-
րութիւնները որ Ռուսիոյ իր աս պա-
հանջմանքին ու պաշտպանութեան յառաջ
կը բերէ պիտի խախտեն : Ռուսիոյ բա-
նակցութեան պաշտպանութեանը տեղը պիտի
անցնի հինգ տէրութեանց հաւասար
պաշտպանութիւնը, որոնք պիտի խոս-
տան ամենամեծ անհաճութիւն մը ու-
նենալ Օսմանեան Վրան, եւ վերջին առ-
աւելան յարգութեամբ վարվել անոր
հետ, որպէս զի անոր դիւրագրացութեա-
նը չկային եւ անկախութեանը վնաս չը
բերէին : Վախորդումը Ս. Մ. Բ. լրագրի
հրովարտելները կը յիշէ, որոնց անկա-
ժութիւնը բնաւ կասկածելի չէ : Ստե-
րագրող տէրութիւնները երաշխաւոր
կըլլան այն հրովարտելներուն հաստատ
պահվելուն, որոնք խիստ նպաստաւոր
են բոլոր բրիտանական հաստատութեանց,
եւ անոնց ուղեղը արտով գործադրու-
թեանը :

Եւստե ամենայնիւ (Ս. Մ. Բ. լրագրի գեա-
պանաց ժողովին մէջ) կարգադրելուն
վրայ տար վնասարանութիւն մը եղաւ, ու-
րուն մէջ կ'ընեալ որ աւելի յստակ բա-
նակցութիւններ տուին արեւմտեան տե-
րութեանց գեապանները մինչեւ խաղա-
ղութեան պայմաններուն ստորագրված
ժամանակը պատերազմին զործերէն քա-
ղելիք ծովաներկուն վրայ : Եւստե ամենայնիւ
անհամար չեւեար որ արեւմտեան տէրու-
թիւնները Գանուրի եղբոր Դանուրի
ամբութիւններուն աւերվելու եւ անոր
տեղը չեղար ամբութիւնը շինվելու պահան-
ջին, որն որ հինգ տէրութիւններուն ըլ-
լայ, եւ ամենուն կողմէն պահանջ զօր
զրկել մէջ : Եւստե ամենայնիւ հաստատելու է որ
Ավստրիոյ տէրութիւնը եւ անոր ամբու-
նեւուն ու զինանոցներուն քանդվելու ու-
զեն, եւ նոյն շինվելու խաղաւ արդիւն-
ինչպէս նաեւ հաստատելու կերպ այ որ
արդիւնն որ եւ է զինուորական նաւա-
հանգան մը հաստատվել որ հաճախա-
տանք անկախութեանը փոխել կրնայ ըս-
տաւալ : Եւստե ամենայնիւ ամենայն զօ-
րութեանը մերժել է կըլեն Վաղդից
իշխանը, եւ յայտարարութիւն ընել է որ
ասանկ պայմաններ ընդունելու իշխանու-
թիւն չունի ինքը, եւ աս կըլուցն է թէ
այն նախորդումը անմիջապէս Բեռլին
պուրկ պիտի խրկէ եւ իր տէրութեան
հրաման պիտի ուղարկէ :

Հետեւի օրը Վաղդից իշխանը
նորէն անանկիցաւ Պուլը կոմսին հետ,

եւ աւելի յօժարաւոր յույսով զինքը եր-
բորդ պայմանին մէկ ուրիշ շարադրու-
թիւնը ընդունելու, որն որ առաջ օրը ի-
րեն առաջարկված էն զինաւոր տարբե-
րութիւն մը չունէր պատերազմին հա-
րաւոր հետեւանքներուն նկատմամբ, եւ
Պ. Պուլը նոյն պայմանը ամբար բունց
ընելով թէ պէտք է պարզապէս զանկա
ընդունել կամ մերժել : Վաղդից իշ-
խանը հարկաւոր եղած պայմանագրում
ուղեց իր տէրութեան պատասխան տա-
նելու : Եւստե ամենայնիւ արկեցաւ ի-
րեն, որ յունվար 14 րէն պիտի լրանար :

Բայց յունվար 6 րէն (գեկտ. 25)
իրիկունը Վաղդից իշխանին հրաման
եկաւ Բեռլինը գերմաններ 28 րէն
նախորդումը ընդունելու իրեն խաղա-
ղական խօսակցութեանց հիմ. յունվար
7 րէն աւտուանց՝ Պ. Պուլը իմացաւ
Բեռլինը իր կայսերական արքունիաց
աս որոշումը, եւ անմիջապէս Վաղդից
եւ Լեւոնդից գեապաններուն հաղորդեց,
որոնք նոյն իրիկունը ժողով ըրին :
Ռուսիոյ գեապանը աս ժողովին ներկայ
էր : Ս. Մ. Բ. լրագրի տէր պէտք յունվար
7 րէն ետքը, եւ Ս. Մ. Բ. լրագրին եկած վը-
ջին լուրերուն նայելով պէտք է հաստա-
տալ որ՝ Ս. Մ. Բ. լրագրի գեապանը հրա-
ւիրվել է խօսակցութիւններուն մասնա-
կից ընդունելու :

Եւստե ամենայնիւ Լեւոնդից ու Բրուսիոյ
տէրութեանց տարվել 20 րէն դաշնադրու-
թեանը հետ եղած զինուորական պայմա-
նագրութիւնը, որուն ի զործ գրվելը կը
պահանջէ հիմա Լեւոնդից Բրուսիոյ կա-
ռավարութեանէն :

ՅՕԳ. Բ. Լեւոնդից կը խոստանայ՝ Զու-
գարայի մէջ եւ Գանուրի ու Սափայի եղբոր
ունեցած 150 հազար զօրաց վրայ 100 հազար
զօրց ալ աւելցնել իրեն երկրորդ բանակ մը
կազմելու համար, եւ ան ալ պէտք եղած եւ
Բրուսիոյ տէրութեան հետ համաձայնութեան
որոշում ժամանակը : Կարգադրելու
նիւայի ու Վոսթոկայի մէջ հանգում եւ Կար-
ցիա դաւարված կամ գուրդը զգուրդ բաժնով
զօրքերը Բրուսիոյ տէրութեան զօրացը հետ սի-
րով ու բաբկանութեան պիտի մնան :

ՅՕԳ. Բ. Բրուսիոյ ալ իր կողմէն կը խոս-
տանայ՝ պարագայներուն պահանջած ժամանակը
100 հազար զօրց գումարել երաշխաւոր օրուան
մէջ, մէկ երկրորդ Բեռլինէն Բրուսիոյ մէջ եւ
միւս երկու երրորդը Բեռլինի ու Վրուսիոյ մէջ :
Եւստե ամենայնիւ իր զօրաց թիւը 200
հազար հասցնելու թիւը պարագայները պահան-
ջին, եւ աս ամենը Լեւոնդից խորհրդակցու-
թեանը պիտի ընէ :

ՅՕԳ. Գ. Գերմանական դաշնակցութեան
զինուորական պայմանագրութիւնը իր բոլոր ու-
ժը պիտի պահէ Լեւոնդից ու Բրուսիոյ նկատ-
մամբ :

ՅՕԳ. Դ. Բրուսիոյ պատերազմը պաշտօն-
եան եւ Լեւոնդից կայսերական զօրաց սպարապե-
տը՝ փոխադարձաբար կը խոստանան ամեն հար-
կաւոր եղած անգիկութիւններէն մեծագու-
նը :

գործող թիւը վերը սրտաւորման մէջ պահելու, անոնց կարգադրութեանը եւ որոշեալ ժամանակին որոշեալ տեղ լըւումը վերաբոյժ ։

30Գ. Ե. Լաւորիս ու Բրուսիս մէկ մէկ բարձրաստիճան զինուորական անձինք պիտի խրուկեն իրարու՝ երբոր Բրուսիս իր բանակը պատեւրազմի պատրաստ վիճակի մէջ զնէ ։ որպէս զի կատարեալ Համաձայնութեամբ որոշեն ձեռք առնելու միջոցները ։

Սերիշ բարձրաստիճան զինուորական անձինք ալ երկու կողմէն մէկմէկու բանակները պիտի խրուկեն ։

30Գ. Զ. Լըիւս բանակներուն զուգարք վերջէն ետեւ՝ անոնց տրվելիք ուղղութիւնը աստիճան վրայ պիտի ըլլայ թէ՛ երկու տէրութեանց մէկմէկու բաժնէն ձեռնառութեան նպատակը՝ պարզապէս իրենցմէ մէկուն գէժ յարձակում մը ըլլայ նէ՛ վանելու համար ։

Լըսեալ ի Պէտլին 20 ապրիլ 1854

(Ստորագրեալ) Օ. Թ. ՄԱՆԹԵՐԼԵՐԼԼ
ՀԷՆՐԻ Պարոն ար Հէս. Զօրապետ
Թնդանութեամբ գործող ։

ԳԵՐԵՄԵՆ ԵՎԱԾ ԼՈՒՐԵՐ

Լնդկական Պաշտօն շողեւոր ուր բաթ օրը Պարալլալայն դարձ լուր բերաւ թէ, յունկար 7 և 8 լուսնալու գիշերը՝ ուսները սաստիկութեամբ դուրս յարձակելով Սէվասթոպոլէն, Վաղդիացւոյ խրամներուն (Խէնայի) մէկ կողմը հասեր են, ուր սուխի (սիւնիկի) սաստիկ պատերազմ մը եղեր է ։

Սուսերը շատ մարդ կորսնցնելով՝ վերջապէս պարտաւորուել են կուքաշուելու, եւ մինչեւ Սէվասթոպոլէն պատերուն տակը հալածվել են բարձրութիւ գերիներ թողելով ։ Վաղդիացիք երեք շորս հրամանատար եւ երսունի չափ մարդ կորսնցուցեր են ։

Հաթթ օրն ալ լուր եկաւ թէ, յունկար 10 և 11 լուսնալու գիշերը՝ ուսները վերստին Սէվասթոպոլէն դուրս յարձակել են առաջինէն աւելի զօրութեամբ, եւ զաղդիացւոյ մարտիկներուն վրայ իրթալով՝ սաստիկ պատերազմ մը ետքը՝ հալածվել են 22 մեռեալ ու քանի մը վերաւոր թողելով, որոնց մէջ երեք հրամանատար կայ ։ Վաղդիացւոյ կողմէն 7 հոգի մեռեր, 32 հոգի վերաւորվել են ։

Վրերմէն յունկար 11 թուով գրված նամակի մը մէջ հետեւեալ լուրերը կը կարդանք ։

« Պարալլալա երկաթուղի մը շինելու պաշտօն ունեցող անգղիացի ծառատարաւանները հոս հասան ամեն պէտք եղած նիւթերով եւ 250 անգղիացի զործաւորով ։ Լսանք նմանապէս Վ. Պօլսէն տեղացի եւ խրված զործաւորներ ժողկեցին, եւ արդէն ճամբուն նախապատրաստական աշխատութիւններն ըսկրան ։ Յայտնի է որ, աս երկաթուղիին վրայ շողեւոր չափի բանի, այլ հասարակ կառքեր պիտի բանին ձիւրէ քաշվելով ։ Պէտք է խոստովանիմ ձեզի որ, աս առաջին աշխատութիւնները շատ մեծ ազդեցութիւն մը բրին բանակին մէջ ։ Վանի մը օրէ ի վեր համբաւ տարածվելով հոս թէ մօտաւոր խաղաղութեան հիմ մը ձգվել է, եւ ամենուն սիրտը թուաւ ելել էր ։ Բայց որովհետեւ հոս երկաթուղի շինելու հաշտապիլ, յայտնի կը տեսնվի որ քաշնակից աշխատութիւնները Վրերմէն ելելու միտք չունին ։ Յայտնի կը տեսնվի որ երկար ատեն նստելու զիտաւորութիւն ունին ։ Վ իջնապէս յայտնի կը տեսնվի որ, Սէվասթոպոլէն առ

նրվիլը Վրերմի պիժմեան գրաստան վերջին կէտը չէ ։ Ինչու որ հաւանական չէ կարծել թէ աս երկաթուղին սուսոց զործաւորութեանը համար կը շինվի ։ Վրմանապէս անոնց համար չէ որ Վ սուսայէն Պարալլալա ծովուն տակէն հեռապիլ պիտի շինվի Պուքրէշի, Լնտուրայի եւ Փարիզի հետ հաղորդակցելու համար ։

« Վանի մը օրէ ի վեր արեւը տեսնրվի սկսաւ, բայց առաւօտները շատ ցուրտ ու խոնավ է ։ Սակայն մեր զօրքերը զարմանալի արիւթեամբ կը տանին թէ ցուրտը, թէ խոնավութիւնը, եւ թէ աս երկար ու գծուարին պաշարման աշխատանքները ։ »

ՆԵՐՖԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պայտերական հրամանաւ յունկար 13 ին՝

Լրտարին զործոց պաշտօնատան գաղղիական թղթակցութեան գրաստանէն գլուխ Բիզա պէյը Վ իշնայի (Օսմանեան զեապանատան խորհրդական (միւսթէշար) անուանեցաւ առաջին սաստիճանի երկրորդ կարգի պաշտօնատարի պատուով ։

Յունկար 16 ին՝

(Օրոտապաւա. Ինքնապէս երկրորդ քարտուղարներէն բարձրագատիւ Բէշտ փաշային որդին Մէհմէտ պէյը Փարիզի (Օսմանեան զեապան անուանեցաւ փոխանակ Վ իշն փաշային, որ Պրուսայի կուսակալ անուանեցաւ ։

Եյս աս թիւ Մէհմէտ պէյը Պաշտօնատարման տուաւ ։

Բիզա պէյին պաշտօնը պիտի ըլլայ Վ իշնայի զեապանական ժողովներուն ներկայ գտնվել ի. Վրսան զեապան Երիթ Էֆէնտիին հետ ։

Վ առնայէն եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ, Բարձրագատիւ Լաօմը փաշային զօրքերէն Վ առնա մնացած զուարկը ամբողջ Վրերմ փոխադրվել են ։ 3000 ալ զաղղիացի զօրք որ Վ առնա կը կենային, նոյնպէս Վրերմ տարվել են ։

Պուքրէշի յունկար 8 թուով հետեւեալ լուրերը կը գրեն մայրաքաղաքիս ժողովուրդէն ։

« Մալմէն ու Խարայիլէն հոս լուր եկաւ թէ, ուսոց Տոպրաճա անցնող դուռը գետէ մը անցնիլ ուղեւով, Լահահա փաշային զօրքերէն զարնվեցաւ եւ շատ կորուստ ըրաւ քանի մը ժամ պատերազմելէ ետեւ, եւ նորէն Վառնուրէն անգլին անցաւ Թուլայի ու Խամայիլ կողմէն ։

« Հինգ վեց օրէ ի վեր՝ Խարայիլ եւ շօնականները դանուած Օսմանեան զօրքերը՝ Լահահա փաշային հրամանատարութեանը տակ՝ ճամբայ ելան Վառնուրէն աջ կողմը անցնելու Վուփա-Լահայիլ կողմէն ։

« Լահահա փաշային խիստ ստիպողական խնդրով՝ Վալաքիայի կուսակալ Սթիլիլայ իշխանը 650 եղ ու դոմէշ զնեց եւ Ռուսմուդ ու Սիլեսարէ խրկեց Օսմանեան զօրաց սայլերուն եւ փոխադրութիւններուն համար ։ Եսիկա մեծ զոհ մըն է՝ երկրին այժմեան չքաւոր վիճակին մէջ, ըստ որում Ռուսները տարապարհակ (անկարկա) աշխա

տութիւններու համար 100 հազար եղ կորսնցնել տուին Վալաքիայի բարձրակներուն ։ Սթիլիլայ իշխանը միշտ բարձանք ունենալով իր տէրութեան ունեցած անձնանուիրութիւնը փորձով ցուցնելու, փութաց անյապաղ կատարելու Լահահա փաշային խնդիրը ։

Հիւրեանական կառավարութիւնը ի. Վրսան հետ առեւտրական դաշնադրութեան օրինակ մը մատուցել էր անցեալները կայսերական կառավարութեան՝ Լնդկից ու Վաղդից զեապաններուն ձեռք ։

Պայտերական կառավարութիւնը նոյն դաշնադրութեանց օրինակին վրայ պէտք եղած չափաւորութիւններն ու յաւելուածները ընելով՝ անցեալ շարժու յիշատակալի մը տուաւ Լնդկից ու Վաղդից զեապաններուն ։ Վր յուսացել որ, հիւրեանական կառավարութիւնը աս յիշատակալի ընդունելով՝ երկու տէրութեանց մէջ քաղաքական ու առեւտրական յարաբերութիւնները քիչ ժամանակէն կը նորոգին ։

Խիջերկրական ծովը Վարմի ծովուն հետ կցողելու խորհուրդը՝ խիստ հին ժամանակէ ի վեր Լնդկապոսի թագաւորներուն եւ մեծ աշխարհականներուն ու շարքութիւնը զրաւած էր, բայց զործին ծանրութեանը նայելով՝ եւ ուրիշ զահազան նկատումներով կատարված էր ։ Սեստար, Վարեհ Վ շտասպան, Մեծի Եղեքանալը, Պաղոմեանք, Յուլիս Կեսար, Լնտոնիկանք, Լնու արաբային, Լարոլէն Ե. եւ Մէհմէտ Եի փաշան հետ գհետէ աս բանին միտք յորհեցուցած էին ։ ոմանք ալ ինչպէս Սեստար, Վարեհ Վ շտասպան եւ Լնտոնիկանք զործի ձեռք զարկած էին, բայց չէին կրցած զուլի հանել ։ Ես մեծ խնդիր լուծվելու, եւ աս հսկայական խորհուրդը կատարում դանաւը յոյս կը տեսնվի աս օրերս Լնդկապոսէն եկած լուրերուն նախելով ։

Պ. Լէսէր անուն զաղղիացի երեւելի քաղաքագէտ եւ բաղմահմաւ անձ մը՝ երկար ժամանակէ ի վեր աս բանիս վրայ միտք յորհեցուցած ըլլալով, բարակ հետազոտութիւններ ու հաշիւներ ընելէ ետեւ, աս օրերս գրով առաջարկութիւն մը ըրած է Լնդկապոսի կուսակալ բարձրագատիւ Սայիտ փաշային, աս կարեւոր գործը զուլի հանելու համար ընդարձակ ընկերութիւն մը կազմելու, եւ յաջողութեանը հարկաւոր կղած բոլոր միջոցներն ու զիւրութիւնները եւ աս ձեռնարկութեանէն ծագելիք զարմանալի օգուաները մանրամասնաբար ցուցնելու ։

Երգէն յիսուն տարիէ ի վեր զահազան Լարոպայի ծարրաւորութեանը առաջարկութիւն ըրած էին, ոմանք Սուէիլի պարանոցին վրայ մէկ ծովէն մէկալ ուղղակի ջրանցք մը բանալու, ոմանք Եղեքանալիցիկէն Սուէիլ անուղղակի կերպով փոքրու ։ Բայց առաջին կերպը աս երկ գիւրին եւ յարմար դատված էր շատերէն ։

Պ. Լէսէր՝ այս երկու կերպին բնութագրութիւնը խորունկ ու բարակ քննութեան մը թողելով, ինքը կատարվելուն հնարաւորութեանը վրայ ամենաւին տարակոյս չունի թէ որ մեծ զրաւմատկներու ընկերութիւն մը աս զործին ձեռք զարկէ ։

Լսանի ընկերութեան մը կազմուելուն Պ. Լէսէր աներկբայ է. ըստ որում Սուէիլի ջրանցքին միջոցաւ Միջերկրական եւ Վարմի ծովերուն իրարու հետ կցողութիւն՝ Երեւելեան Հնդկաստանի հետ Վսից Լարոպայի եւ Լմերկայի հաղորդակցութիւնը վերջին սատիճան պիւրացնելով՝ անհաշուելի օգուաներ պիտի մատակարարէ բոլոր աշխարհի վաճառականութեանը. ուստի բոլոր աշխարհի ազգերը յօժարամիտ ձեռնառու պիտի ըլլան աս գործին յաջողութեանը ։

Հաշիւ ըրած են որ, աս օրում օրըս Լարանեան Ովկիանոսի ճամբով Վ. Պօլսէն Հնդկաստան 6100 փարսակի կամ ժամու ճամբայ է ։ Սուէիլի ջրանցքը բացվելու ըլլայ նէ՛ աս ճամբան 1800 փարսակի պիտի լիցայ ։ Թարիէստէն հիւմա 5960 փարսակ է, ան ժամանակը 2340 փարսակի պիտի լիցայ ։ Մարսիլայէն 5650 փարսակի ճամբայ է, ան ժամանակը 2374 ի պիտի լիցայ ։ Լիւվերիուլէն 5900 փարսակ է, ան ժամանակը 3050 ի պիտի լիցայ ։ Բեդրուպուրիէն 6550 փարսակ է, 3700 ի պիտի լիցայ ։ Լմերկայի Եւր-Լաօք քաղաքէն 6200 փարսակ է, 3761 ի պիտի լիցայ ։

Լսից զատ՝ հաշիւ եղած է որ, Բաւրիցալոյ եւ Հօրնի հրամանաւաններէն ամեն տարի 10 միլիոն թանակչու սուրանքի անցուգարձ կը ըլլայ. այսպիսի սուրանքին միւսակ կէսին վրայ՝ աշխարհի վաճառականութիւնը տարին 500 միլիոն ֆրանք կը շահի թէ որ նոյն նաւերը Լարիայի ծոցէն (Սուէիլի ջրանցքէն) անցնելու ըլլան ։ Տարակոյս չկայ որ՝ Սուէիլի ջրանցքը բացվելու ըլլայ նէ, նաւարկութիւնը շատ կ'աւելնայ. սակայն միւսակ երեք միլիոն թանակչու վրայ հաշվելով, տակաւին 30 միլիոն ֆրանք տարեկան եկամուտ կը դոյանայ՝ ամեն մէկ թանակչու համար 10 ֆրանք տուրք առնելով, որնոր նաւարկութեան աւելնալուն չափով կ'ընայ իջնալ ։

Ես գերալանց օգուաններն ու զիւրութիւնները Լնդկապոսի կուսակալ բարձրագատիւ Սայիտ փաշան տեսնալով՝ հասուն քննութեանէ մը ետեւ՝ Պ. Լէսէրի առաջարկութիւնը ընդունեց, եւ հրաման տուաւ անոր՝ որ Սուէիլի պարանոցը կտրելու եւ Միջերկրական ծովը Վարմի ծովուն հետ կցողելու համար ընկերութիւն մը կազմէ, եւ զնեք այն ընկերութեան տնօրէն անուանեց ։ Ես ուրոշում ընելէն ետքը՝ Բարձրագատիւ կուսակալը ընկերութեան կազմութեանը նպատակին եւ տեւողութեանը վերաբերեալ որոշումներն ալ գրի առնելով՝ կայսերական կառավարութեան հաճութեանը յանձնեց ։

Պայմանադրութեան օրինակը բաւական երկար ըլլալուն, հրատարակութիւնը գալ շարժումն թիւթ երնուս կը թողուր ։

ԱՐՏԱԳԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եւր. Վ. Ե. Լ. Կալիպային գեկու 5 թուով առնրված հեռագրական լուր մը կը ծանուցանէ թէ, երկու դուռը ձիաւոր եւ երկու դուռը հետեւակ զօրք Հնդկաստանէն ճամբայ ելելու վրայ են Վրերմ երթալու համար ։

— Յունկար 3 ին Լորա Շօն Ուլար փորկէն Լօտրա դարձաւ ։

Վր հաստատան թէ, աս երեւելի քա

դարձադեմոստրացիոն փարիզ երթուղին նպատակը երկու արեւմտեան տեղութեանց մէջ եղած բարեկամութեան կապերը աւելի զօրացնել, եւ ներկայ մեծ պատերազմին շուտով յաջողութեան համար պէտք եղած միջոցներուն վրայ Վ. Կարօլին կայսեր հետ խորհրդակցել է եղեր:

Մեղեղոյ լրագրիւնները կը ծանուցանեն թէ, Վ. Կարօլին Վարաքլովա ծովուն տակին շինվելիք հեռագրին նիւթերը նաւով ճամբայ ելեր եւ Մեղեղոյ յէն, եւ թայտ լրագրիւր կը տէր թէ, մինչեւ փետրվարի վերջը աս հեռագրիւր պիտի լինի, որով ուղղակի հաղորդակցութիւն պիտի հաստատուի Վարաքլովա փարիզ ու Լոնդոն:

ՎԵՂՂՂՂ: Վ. Կարօլը Վրերմի դաղդեմոստրացիոն հրամանատար Վան լուպէն զօրապետին Օ. Կարօլին լրագրիւր լրագրեալ պատուանշանը իրկեց:

Մանչեսթըր լրագրիւր աս լուրը տալէն ետեւ կաւելցնէ թէ, Վան լուպէն զօրապետը 28 տարի զինուորական ծառայութիւն քննէ, 17 պատերազմի մէջ մտեր է ու երեք անգամ վերաւորվեր է երկուքը Վրերմի պատերազմներուն մէջ:

— Վրերմի դաղդեմոստրացիոն բանակը Կրկու մասն բաժնովի, մէկ մասը Պոսիէ զօրապետին, մէկ մասն ալ Բէլլաքէ զօրապետին առաջնորդութեանը յանձնվեցաւ: Վան լուպէն զօրապետին վերին հրամանատարութեանը տակ:

ԵՒՍՏՐԻԷ: Վանի մը գերմանական լրագրիւնները խօսքին նայելով, գտնուեց պաշտօնակց Պ. Պոսիէի իր հրաժարականը տուեր է, եւ Եւստրիայ կառավարութիւնն ալ անոր յաջորդ ընտրել է Վ. Պոսիէ զօրապետին Վ. Պոսիէ անպաշտ:

ԻՏԱԼԻԷ: Ղեկավարէն զրուած նամակները կը հաստատեն թէ, յունիս 3/15ին Սարաիւայի կառավարութիւնը Մեղեղոյ, Վաղդիայ եւ Բ. Վրան մէջ հաստատված յարաբերական եւ պաշտպանողական դաշնակցութեան մէջ մտնելու ստորագրութիւն տուեր է, եւ անմիջապէս հրաման քննել 15 հազար ընտիր զօրաց, որ պատշաճաբար Վրերմի երթուղի ուստաց ղեկ պատերազմելու համար:

— Թուրքիէն յունիս 10 թիւով գրված նամակ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ վերոյիշեալ դաշնակցութեան վրայ:

“Սարաիւայի տեղութեան Վաղդիայ ու Մեղեղոյ հետ բրած դաշնակցութեան զինուոր պայմանները իրեկ իրիկուն որոշվեցան պաշտօնակց ժողովին մէջ, որուն ներկայ էին Վաղդիայ ու Մեղեղոյ ղեկավարները Պ. Վիլիս Բուքսն եւ Պ. Լիւսարն: Եւստրիայ կէս օրէն ետեւ դաշնակցութիւնը ստորագրվեցաւ, որուն պայմաններն ասոնք են: Սարաիւայի տեղութեան 15 հազար զօրք պիտի տայ ամեն կարգի բազմաթիւ դաշնակցութեան ծախքը Վաղդիայ ու Մեղեղոյ պիտի բնակ: Տարուէ տարի 25 միլիոն ֆրանքի փոխառութիւն մը կարող պիտի ընէ Սարաիւայի կառավարութիւնը որ իր բանակը պատերազմական պատշաճութեան վիճակի մէջ պահէ: Վաղդիայ ու Մեղեղոյ կը խառնաճան հետը

եղածին չափ զինուորները աս փոխառութեան կատարումն ու պայմանները: Վերջապէս Սարաիւայի տեղութեան իրեկ ղեկավար անդղեացիոն բանակին հետ միանալով՝ Լորա Պոսիէին աստիճանաբար տակը պիտի ընայ: Իսկ անմիջական հրամանատարութիւնը՝ կը երեւայ որ պիտի տա տեղական պաշտօնակց Վա Սարաիւայ զօրապետին պիտի յանձնվի: ”

Թուրքիէն եկած լուրերը կը ծանուցանեն թէ, Սարաիւայի թագաւորին մայրը մեռեր է:

Եւստրիայ զօրքոյ պաշտօնակց Տապրիտա զօրապետը պաշտօնէն հրաժարել է, եւ Վալուր կոմսն անոր տեղն անցեր է:

— Վերջին լուրերով կ'իմանանք թէ, Վարօլի կառավարութիւնն ալ Սարաիւայի պէս Եւստրիայի տեղութեանց եւ Տապրիտայի հետ միացել է Ռուսիոյ դէմ եւ 12 հազար զօրք բանակ մը Եւստրիայ իրկելու որոշում ըրեր է:

ՍՊԵՆՆԷ: Վ. Կարօլին լուրերէն կ'երեւայ, որ աս տեղութեան մէջ գեւ խրոփութեան երկիւղները չեն փարատած, եւ ծանր դեպքեր պատահելու կասկած կայ:

ՌՈՒՄԻԷ: Վարաքլովայէն կը գրեն թէ, Ռուսիոյ ծառայութեան մէջ զրուելով բոլոր Մեղեղոյի ու Վաղդիայի զօրքաւորներն ու արուեստագետները ճամբաներ՝ բռնութեամբ Եւստրիայ ու Բուսիոյ սահմանադրութիւնները կը տարվին Ռուսիոյ հողէն դուրս ելելու համար: Եւստրիայ տեղը Վերմանայիներ ու Պէլլաքիները կը գրվին:

— Կարօլը Մեղեղոյի միջոցաւ պահանջներ զօրաց համար հրաման քննէ, որ ասոնց ծառայութեան ամեն մէկ անհարմար մէկ մէկ տարի հաշուի: Բայց աս հրամանը մինակ սեպտեմբ. 25 էն ի վեր հոն գտնվող զօրաց համար է, ետքէն դաշնակցութեան համար չէ: Իսկ որովհետեւ սեպտեմբ. 25 էն առաջ հոն գտնվող զօրաց հազար չորս մասն մէկը հիմա որդ մնացած է, եւ անոնց ալ շատ հիւանդ են, ուստի յայտնի կը տեսնվի որ՝ աս շնորհին արժանացողները իրատ քիչ պիտի ըլլան:

ՅՈՒՆԵՍԵՆ: Եւստրիայ յունիս 10 թիւով կը գրեն:

“Վարօլին իշխանը 12 ժամ Եւստրիայ կեցաւ: Բարթեմիոսը, Ունիւկան Եւստրիայ մեհեմետ, Թեմիսի տաճարը եւ ուրիշ Եւստրիայի ժամանակի փառաց բոլոր մնացորդները աւելնան: Եւստրիայ անցած տեղերը յիմարութեան աղաղակներով ընդունվեցաւ Էլիսիայ: Եւստրիայ ժողովուրդէն: Վարօլին զօրապետը իշխանին հետ կը ստորագրէ: Եւստրիայ բարձրութիւնը յանձնաթիւ ճանապարհորդելուն համար արքունի պալատը չընայ: ”

ԱԶԳԱՅԻՆ

Թեքլիստանի զրուած նամակները մեղի կ'իմացնեն որ, այս օրերս հոն տան եւ հինգի չափ ուսումնասիրելու տառաւորներ ընկելու թիւն մը հաստատել են Փրիւսիան անուով, որուն նպատակն

է՝ դառն հաւաքելով զ'ընտան աղքատ տղայոց պէտքերը հոգալ, անոնք ննջեցեալները թաղել եւ ուրիշ բարեգործութիւններ ընել:

Տեղւոյն առաջնորդ Վերապետի Ս. Թաղեա Սրբապետ եղիսիոսը՝ աս աղքատիւական գովելի ձեռնարկութիւնը քաջակերտ համար՝ Սուրբ Թաղաւորի դեղահաշի կեկեղեցոյն մէջ սննակ մը տուել է ընկերութեան, որուն մէջ վերջիշեալ աղքատներ երիտասարդները ժողովրդով ընկերութեան գործերը կը անօրինեն:

— Տրապիզոնէն զրուած նամակներն ալ կը ծանուցանեն թէ, Տրապիզոնի Ղանիկի եւ Նիկիոսոյ զաւաւսներուն նորոնար առաջնորդ արժանապատիւ Տ. Մեհարոյ ծայրագոյն Վարաքլովայի իւր հայրական ինստիտուտ յանձնուած ժողովրդոց մէջ ուսումնասիրութիւնը տալու համար մեծ փոյթ կը ցուցնէ, եւ արդէն Տրապիզոնի դպրոցը բարեկարգելու համար զանազան օգտակար անօրէնութիւններ ընել է տեղւոյն աղքատներ իշխաններուն ձեռնառնութեամբ:

— Սամաթիոյ Սուրբ Վահրդեկեղեցոյ հոգաբարձուներն հետեւեալ շնորհակալութեան յայտարարութիւնը կը իրկեն լրագրոյս մէջ հրատարակելու խնդրանք:

Վաղդեկեղեցի բարեբարութիւն, բայց քաղցրադոյն եւ յանձնակալ պահու:

Եւստրիայի տարածութիւնը գտնուած է աղքատութեան տաղանդաւոր մէկ կողմէն անձնաց զաւակներ ժամանակը դիւրին է իմանալ տկար չքաւոր ծեր պառաւայ անտեղուկ այլեւս եւ որոշ անապատներ վիճակը, որոնք թէեւ աշխարհի մէջ դիւրեկեցութեան հանդիպելու բազմէն հեռու մնացած ալ են, բարեբարաց եւ աղքատի անօրէնութեանց մասնաւոր նպատար փոքր ի շատե անոնք միջիթարեր անգլանակ է, բայց աս նպատար նեղ ատենիս համեմատելով, իրենց ներքինութեան դարձան մը չքաւորով տալ, կարեւոր եւ աղքատի ներքինութիւնը գրեթէ յաւաստութեան կէտը բերած բլրալ դժուար չէ իմանալ: Դանտանդ այն տեղերը, ուր լիւսնաւ բարեբարութեան ներկայութեան վայելքն զգուցած են, եւ ժամանակիս կողքը ահագնաբար կը բռնակալեն անօրէնական գերգաստաններուն վրայ: Եւ տարաբարութեան մէջ է Սամաթիոյ ներկայ վիճակը, որուն մէջ կը տառապի արդէն, եւ իրեն բարեբարութեան շնորհը Եւստրիայ քաղցրութեան կամքէն կ'ապաստէ: Դանտ զի ինչպէս վերջիւս, ժամանակիս ներքինութիւնները ամեն կարգի անձնաց զաւակներ համեմատաբար բռնակալով՝ բարեբարութեան անձնաց կարեւոր անդամներն են զու: Բայց որովհետեւ աս աղքատութիւնը ձախորդ ժամանակի մէջ կ'աճի, կ'ընէ իմաստուն առածը, ասոր պէս ալ քանակէն առաքելութեան փորձ մը տուի այս նեղ ատենիս մէջ աղքատներուն: Գիտնալով որ աղքատաց կարեւորութեան մէջ ձեռնուած յուրան է, որն որ աճուի նուազութեանն ու աղքատներն խնայեալ շատին վաճառք կ'ապաստայ: Վիճակիս բարեբարութեան խորհրդաւոր այս աղքատի դարձան մը տանելու խորհրդով, իւրաքանչիւր իրենց ծանօթիւն կամքին ստորագրութեամբ պիտի գտնուի մը կամքին, ու ձեռնուած մտ օրերուս դատնութեան համեմատ նորօրինակ առաքելութեան բերեալ թիւ հազար մը բացին ամուսն բաժնելու գումարին համեմատ: Բայց աս աղքատութիւնը ինքիւն զարգացող եղաւ: Եւստրիայի խնայեալ զաւակներն ամեն ինչ քաղցրութեան ատաւաթով ամփոք թրիտանակաւ կ'աղքատները թիւնով եւ գովելի նախաձեռնարկութեամբ աստիճանութեան պատիւ իրաւոր ձեռքէ իրելու պէս խառն բազմութեամբ ինքնապարգիւ իրենց ստորագրութիւնը մատուցին ի պէտս կողմը: Եւստրիայի ինքնին սիրելի բլրալով, այս բարեբարութեան մասնակց եղան եւ հայրական հայազգի յարգի անձնաց, եւ հետաքննի մեղքներն աղքատ եւ սրտաւոր աղքատներ քահանայը: Եւստրիայ 11,500 զաւակներ ընտելուցաւ: 600 աղքատներ քաղցրի զերգաստանները, թող յայտնաւ 50 էն տեղի տաճկաց բաժնուածք, որոնց ամենուն իրաւորան եւ սրտաւոր օրհնութիւնը՝ ամենաբարձր լինելու Եւստրիայ սեղանին աւելու խնդի նման ծխելով՝ բարեպաշտի ար-

դեանց երաշխաւոր բլրաւն անտարակոյս եղաւ: Դանտանդ անոնց համար, որոնք իրենց առաքելութիւնը երկիրը դանձելու համար համեմատութեան սիրելիներն, եւ առաւոր սրտիս հաղորդ եղան այս բարեբարութեան: Եւ արդարեւ ծանուկ շինաց իրենց բարեբարութիւնը: Եւստրիայի անձնական եւ մարդասեր առաքելութեան համար, Եւստրիայի սրտաւոր Եւստրիայը հոգեւոր հայրերէն ալ լիւրով, իր հոգեւոր յիմարութեան եւ հայրապետով զգացումն շարժեալ, աստիճանական օրհնութիւն կոչակ մը իրկեց, որ կարգացվեցաւ յայտնի Ս. Վահրդեկեղեցոյն ի 16 յունիս վարի: Եւստրիայ մէջ այս Եւստրիայի համար քանութեան մեծութիւնը եւ Եւստրիայի բարեբարութեան առաւորութիւնը գովելով եւ հաստատելով, երկուսին Եւստրիայ օրհնութեան ցօղը կը բարեմաղթել՝ առաւորան անձնական նման իշխալ բարեբարութեան օրհնակ ընդհանրութիւնը, եւ կը յուսադրել որ այս մեծահասակ քրիստոնէութեան եւ առաքելութեան փոխարէն Տեք Եւստրիայի Եւստրիայ օրհնութեան անձնական համեմատն էր եւստրիայ ալ մէջ: Եւստրիայ ժողովուրդը յաւաստութեանն ուստի լիւրով, օրհնակն զանոնք որ այսպիսի երկնահամար առաքելութեան սկզբնապատճառ եղան, եւ վիճակիս աղքատ ժողովուրդը մարմնաւորապէս միջիթարելով, իրենց ալ երկնաւոր եւ հոգեկան միջիթարելութեան արժանի եղան: Եւստրիայի ալ իրենց ներքինութեանը մէջ ինստիտուտ պարտաւոր եղան իրենց բարեբարութեան օրհնելու եւ ընել: քաղցրադոյն եւստրիայ բարեբարութեան յանձնակալ պահու:

ՆԱԽԵ ԼՈՒԻՐԵՐ

Օրոտաւախու Ինքնակալին կառավարութիւնը՝ դաշնակց զօրաց օգտին համար ունեցած ինստիտուտ նոր ապացոյց մըն ալ տուաւ աս օրերս:

Թուրքիայի Վափուկ զօրանոցը մայրաքաղաքիս դաղդեմոստրացիոն հրամանատար Լուսիւ զօրապետին յանձնվեցաւ, դաղդեմոստրացիոն զօրքերուն բնակութեանը համար:

Մրավի թէ, Վուստրիայի հանի բլրաւորական դպրոցն ալ նոյնպէս դաղդեմոստրացիոն պիտի արվի զինուորական հիւանդանոց ընելու համար:

— Մեղեղ շարժութիւնն ի վեր մայրաքաղաքիս մէջ հայրենասիրական խորհրդով ստորագրութիւն մը բացվեցաւ Վրերմի կայսերական զօրաց Եւստրիայի զամար: Բ. Վրան կառավարութիւնը՝ աս ստորագրութիւնը կարգի ընելու եւ աւելի ընդարձակելու համար՝ յանձնարարական ժողով մը հաստատեց Միլիտ Վ. Էֆիդ Էֆենիսիին նախագահութեամբ: Եւստրիայ ստորագրութեան ցուցակները լիցվի սկսան, եւ բոլոր կանանցներուն մէջ կիններն աղջիկներն ու աղախներն մեծ փութով Եւստրիայ կարելու կ'աղաղին քիչ ժամանակին Վրերմի կայսերական զօրաց խրկվելու համար:

— Մեղեղ հինգշաբթի Մեղեղոյ ղեկավար Լորա Սիւրաթիօր Ռ. Կարօլին ղեկավարական շքեղ հացիկը մը բրաւ, որուն հրաւիրեալ էին Բ. Վրան բոլոր նախարարները, օտար տեղութեանց ղեկավարները եւ ուրիշ բազմաթիւ երեւելի անձնիք:

— Մեղեղ շարժութիւն 1100 անդղեացի զօրք եւ երեք զօրապետ եկան մայրաքաղաք Լոնդոն, Լորա Ռ. Կարօլին Պ. Վայնարա եւ Պ. Ղոնս: Եւստրիայի ու զօրապետները կիրակի օրը մայրաքաղաքիս Վարաքլովա դաղին:

— Վաղդեմոստրացիոն Լուսիւ պառտաւորական նաւը անցեալ հինգշաբթի Սեւ ծովին մայրաքաղաքս եկաւ հիւանդ ու վերաւոր զօրք իրելով:

— Վերմանայի Վրերմի քաղաքին հաստատ գերմանացի մը՝ 12,200 ֆրանք

